

Nyíri Anett

A Vízöntő gyermekei**A hippikről**

Ha a Vízöntő korának hajnalán találkoztál volna egy hippivel és nekszegezted volna a szót: „hatalom”, azt felelte volna rá: „szerelem”, a „féhére” azt, hogy „indian” az „erőse” azt, hogy „virág”... Van, aki nem érti, elítéli; van, aki irigylő és csodálja... De mindenkiben nyomot hagyott a hippimozgalom.

A hippimozgalom előzménye, a beatmozgalom 1957-ben született San Franciscóban. Az irányzat a 60-as évek elején keltett a legnagyobb érdeklődést, a 60-as évek második felére elenyészett, magányos írókban élt tovább. Mint áramlat, a beat helyét a hippie foglalta el. A 60-as évek második felétől a tömegtájékoztatói eszközök lépten-nyomon ezzel a szóval jelölik az új mozgalom tagjait és ez az elnevezés rájuk ragadt. Az első hippiközösségek ekkor jelentek meg Amerika területén szétszórva, leginkább a nyugati tengerparton. 1966-69 között, a fénykorban, a mozgalom áterjedt Európába és szinte minden nyugat-európai nagyváros megteremtí a maga hippigyülekezetét. Aztán továbbterjed: a hippisejtek elindulnak ázsiai zarándokútra, Nepálba, Indiába, egyre keletebbre terjesztve az irányzatot.

Ami az elnevezést illeti, többféle magyarázatot találtam. Berry Nicholson szociológus szerint a »hippi« eredetileg a néger dzsessz műszo-va, tapasztaltat, előrelátót jelent. Lewis Yoblon-sky véleménye, hogy »hip«-nek lenni az 50-es évektől azt jelentette, hogy az illető *menő*.¹ A Bakos Ferenc által szerkesztett idegen szavak szótárában pedig a következő áll: „Az elidegenedett fogyasztói társadalom ellen anarchisztikusan és feltűnősködően lázadó, abba beilleszkedni és dolgozni nem akaró fiatal.” Néhány éve pedig a munkakerülő, randalírozó, torzonborz hajú ifjakat is hippinek nevezik a „csöves” szinonimájaként.

A hippiség nem külső ismertetőjelek sorát jelenti, de tagadhatatlan, hogy külsőségekben is kifejeződik a (mosott vagy mosatlan) hosszú

haj, az érdekes, talán ápolatlannak tűnő viselet azt jelképezi, hogy ők elutasítják a bevett szokásokat. Nekik így jó. Kapjon bele a szél a hajukba, és ha piszkosnak érzik magukat, vár rájuk számtalan folyó.

A hippiség valahol belülről indul, a külvilág, a társadalom és államszerkezet elutasításával, a bevett értékrend tagadásával és feltétlenül a Szabadság igényével, ami az adott világban megszerezhetetlen. Ezért kilép belőle és létrehozza a „saját” társadalmát, amelyben nincs alá- és fölérendeltség, a közösség minden tagja egyenlő. Párkapcsolat helyett „csoport-házasságokban” élnek, ami annyit jelent, hogy a közösségen belül egyenként és csoportosan felelősséget vállalnak egymásért és születendő gyermekeikért. (A „gyakorlatban” ez annyit tesz, hogy bárki bárkivel tarthat fenn szexuális kapcsolatot a csoporton belül.)

Alapvető „szabály” az, általuk teremtet kis világban a szegénység. Szegénynek lenni annyi, mint szabadnak lenni. A világ „legutálatosabb” embere szemükben az átlagpolgár, aki szorgalmasan végzi a munkáját, mintaférj, rendszeresen cseréli egyre jobb márkára az autóját, bérletéből – a megszokott séma szerint – kertesházba, majd Floridába költözik, engedelmesen szolgálja főnökeit, feletteseit... Egyszerűen irtóznak ettől az életformától, mely csak kö-töttségek, megszokott dolgok kapcsolata. Próbálj ki mindent! – hangoztatják. Hisz amíg nem próbáltad, nem mondatsz róla véleményt. Ne éld le úgy az életet, hogy legalább egyszer meg ne fürödj ruhátlanul egy folyóban, hogy egy kicsit megérezd az ízet a Szabadságnak. A hippik rengeteg szabadidővel rendelkeznek, ami abból adódik, hogy épp csak annyi munkát vállalnak, amennyiből fenn tudják tartani magukat. Hogy mivel töltik ezt ki? Hát, lássuk a nagy „mintát”, Haight-Ashburyt, fénykorában!

A hippivilág egyik fele a parkokban, az utcákon zajlik, a másik a közös „kéglikben”. A

Golden Gate Park egy jókora részét Hippidombnak hívják. Folyamatos találkák színhelye ez. Az egyik szegletben marihuána füstjébe burkolózva elmélkedés folyik arról, hogy mi a rossz Amerikában. A másikban egy gitárvirtuóz elmélyülten zenél több órán keresztül. Látszólag tudomást sem vesz a körülötte lévőkről, utazik közben. Játéka azonban előcsal egy virágkoszorús lányt, aki kígyótáncba kezd és teljesen belefeledkezik a mozdulatokba... Aztán megjelenik egy félmeztelen fiú és néhány lépés után a szeretkezés mozdulatait kezdik utánózni. Jellegzetes kép ez. Beszélgetés a „világ nagy dolgairól”, az ürtügyet mindig találó tánc, a megunhatatlan gitár – vagy szájharmonika-zene, a kábítószeres utazás, az összebújás és az összetartozás csendje alkotja ezeket az együttléteket.

A másik színhelye a hippik életének a közös „kégli”. Van ugyan állandó lakója, de nincs olyan éjszaka, amikor ne telne meg átutazó vendégekkel, társakkal. Szívesen befogadnak, mert úgy gondolják, ha náluk keresel szállást, te is közéjük tartozol. Bármeddig maradhatsz, feltéve, ha nem követsz el hibát a közösséggel szemben. Ez a felszín, amit majdnem mindenki ismer, aki látott néhány filmet vagy egy-két újságcikket a 60-as, 70-es évek Amerikájáról.

A hippik ideológiailag elszakadnak az őket körülvevő társadalomból, de tudják, a gyakorlatban nagyon is részei annak. (Még hozzá problémás részei.) Létrehozzák ezért a saját szervezeteiket a saját érdekükben. A diggerek ingyenboltokat szerveznek, ételmezt osztanak a parkokban. Közben kifejtik nézeteiket a pénzről, a társadalomról, a szeretetről. Adományokból tartják fenn magukat, de csak szeretettel adott adományt fogadnak el. Közszájon forog egy történet, mely szerint amikor egy idős, tehetős hölgy lenéző arccal nyújtott át egy tízdollárost, mintha nagy kegyet gyakorolna; az egyik digger meggyújtotta a pénzt, mondván, hogy „csak szeretettel adott adományokat fogadunk el.”² Létezik itt HIP Munkaközvetítő, amely több ezer félállásról vezet jegyzéket; és van jogi védelmet nyújtó szervezet is, hiszen majd mind-

egyiküknek volt bírósági ügye. (Ha másért nem, letartóztatják őket kábítószertartózkodás vádjával.)

Az idő múlt és Haight-Ashbury – amit egyszerűen csak Hashburynek neveztek és ami rövid időre hippik és popmekkává változott – mint minta bomlani kezdett. Utódai azonban elszaporodtak a kontinensen és azon túl is. Azután, a 60-as évek végén, a hippimozgalom, mint egységes irányzat bomlani kezdett. 1967-ben Jerry Rubin vezetésével kivált a másik „legvastagabb” ág, a yippiág, akik radikálisabban, tevékenyebben akarták megváltoztatni a társadalmat.

Van még egy dolog, amit szeretnék megemlíteni: a tüntetések. Az amerikai fiatalok, elsősorban a diákok, elégedetlenek az „amerikai életformával” és ez heves mozgalomhullámot idéz elő. Megmozdulásaikban tiltakoznak a szegénység ellen – ld. a szegények menete New Jerseyben. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy az amerikai statisztika szerint 1964/65-ben az ország lakosságának egyötöde él szegénységben és a szegénységben lévők több mint a fele fiatal.)³ Tiltakoznak a katonai agresszió, a „Halál” ellen, megtagadják a katonai szolgálatot, elégetik a behívókat, eltűnnek a sorozóirodák előtt. Harcolnak az iskolarendszer reformjáért, a rasszizmus ellen. Ezekhez a megmozdulásokhoz csatlakoznak a hippiközösségek is, sőt így részüik jólfestilt diák volt egykoron, de ezek mégis elsősorban diákmozgalmak. Lehetne még írni a hippimozgalom zenei háttéréről, Woodstockról, de ez egy következő cikk témája.

A hippik számát a 70-es évek elején félmilliónál többre becsülték az USA-ban.⁴ Létszámuk innentől kezdve folyamatosan csökkent, majd a 70-es évek végére megszűnik társadalmi irányzatnak lenni. Hippik ma is vannak, Amerikában, másutt, nálunk is, de a mozgalom véget ért.

Jegyzetek

1. *Sükösd Mihály*: Beat – hippik – punk. Bp., 1985.
2. *A. Brisco*: A fiatal Amerika. Bp., 1973.
3. *Alan Clayson*: A rock története Bp. 1994.
4. *Sükösd*, 1985.